

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ ВДНЗУ „УМСА”

О.Б. Боровик

*Вищий державний навчальний заклад України
„Українська медична стоматологічна академія”
Бібліотека*

Бібліотека ВДНЗУ „УМСА” – територія великих можливостей! Сьогодні тут активно впроваджуються нові інформаційні технології і створюється комфортне середовище для користувачів, пропонуються власні електронні ресурси і віртуальні послуги, які допомагають читачам підвищувати ефективність і якість навчання. Однак, сучасна бібліотека – це не тільки інформаційні та телекомунікаційні технології.

Підготовка повноцінного спеціаліста неможлива без духовного розвитку особистості. Бібліотекарі виконують найважливішу просвітницьку місію, використовуючи можливості широкого вибору краєзнавчих документів для пропаганди історії батьківщини і рідного краю, виховання патріотизму, примноження культурної спадщини і національної самосвідомості.

Задля краєзнавчої діяльності бібліотека ВДНЗУ „УМСА” постійно веде пошук нових форм і напрямів. Природним бажанням кожної людини є потреба у глибокому пізнанні історії рідного краю з його видатними особистостями. Різноманітні нестандартні масові заходи мають на меті виховувати у молодого покоління почуття гордості за землю, на якій вони живуть. Завдяки інноваційним формам у бібліотеці проходять цікаві, змістовні, нестандартні, яскраві, пізнавальні заходи, де використовуються елементи театралізації, діалог бібліотекаря з читачами і читачів між собою, ігрові та проблемні ситуації, широко застосовуються мультимедійні засоби. Бібліотечна інновація – це оригінальна, нестандартна ідея, методика, проект, які виходять за межі наявних канонів та традиційних форм і відображають новий підхід до змісту та організації бібліотечного обслуговування, технології управління бібліотекою. [4, с.12.].

Серед найцікавіших краєзнавчих бібліотечних заходів – презентація книги «Вальс-бостон» полтавського письменника, випускника ВДНЗУ „УМСА”, лікаря Олександра Архіповця. Відвідувачі вечора були вражені особистістю і творами автора – анестезіолога із 33-річним стажем, який віртуозно і фантазмагорично переносить читачів в альтернативні світи.

За ініціативи бібліотеки разом зі студентським профкомом була проведена краєзнавча робота до 175-річчя з дня народження видатного хірурга М. В. Скліфосовського. Бібліотекарі зі студентами відвідали його могилу, прибрали там, відшукали його маєток, школу, яку Микола Васильович побудував для сільських дітей, розмовляли зі старожилами села, з тими, хто зараз проживає у будинку Скліфосовського, зробили багато фото. Результати даної роботи були представлені на тематичному краєзнавчому вечорі «Усе життя – служіння справі», який проходив у читальній залі бібліотеки.

Визначною подією у бібліотеці стала презентація нової краєзнавчої книги Я. Городницької та С. Калашник «Великі Будища». Автори - Ярослава Городницька та Світлана Калашник (педагоги за фахом, краєзнавці за покликанням) вклали у дану працю всю свою душу, знання, сили, сподівання, мрії, саме тому слухачі були зачаровані їх розповіддю. Організаторка та ведуча заходу, провідний бібліотекар Резутіна Т. Ю., разом із присутніми віртуально (мультимедійно) гортала сторінки книги, знайомила з дивовижними подіями, фактами, долями великобудищан, яких за багатівіковий період існування села Великі

Будища накопичилося чимало. Бібліотекар II категорії Безноса С. П. виступила з оглядом віртуальної виставки «Світ не пізнаєш, не вивчивши краю свого». Студенти читали вірші, а запрошений заслужений артист України, соліст-вокаліст Полтавської обласної філармонії Тарас Духнич разом зі своїм акомпаніатором, артистом обласної філармонії Олександром Садовим вражав всіх присутніх чудовим тенором і виконанням пісень. Ми впевнені, що після такої емоційно вражаючої презентації краєзнавча книга «Великі Будища» знайшла свого читача серед студентів-медиків.

Із великою вдячністю і шаную сприймаються бібліотекарями всі напрацювання полтавських краєзнавців. Для студентів-медиків, викладачів та співробітників сформований цікавий краєзнавчий фонд, із яким можна ознайомитися завдяки книжковим виставкам як традиційним, так і віртуальним (http://www.biblumsa.blogspot.com/p/blog-page_26.html). Для створення привабливого, цілісного образу книжкових виставок краєзнавчої тематики використовувалися різноманітні ужиткові речі та предмети декоративно-прикладного мистецтва, макети тощо. Незвичайне розташування виставок: столи у лінійку, під кутом, стелажі у комбінації зі столами привертало увагу відвідувачів. Така виставкова робота спонукає відвідувачів бібліотеки до поглиблення краєзнавчих знань.

Пропаганду історії та культури Полтавщини продовжив краєзнавчий проект, запропонований відвідувачам читальної зали, де розміщена виставка «Полтавщина в минулому», створена з репродукцій фотографій Полтави кінця XIX – початку XX сторіччя.

Гуманітарно-просвітницька, краєзнавча діяльність бібліотеки особливо важлива для першокурсників. Від того, наскільки цікавим і змістовним буде перший захід, залежить, як часто будуть приходити до бібліотеки студенти. Тому до організації Днів відкритих дверей для студентів-першокурсників проводиться ретельна підготовка. Таке знайомство включає в себе екскурсію-лекцію, ознайомлення із абонементом, читальними залами, електронним та паперовими каталогами, перегляд навчальної літератури, перегляд відеоролику про бібліотеку, бібліографічні огляди діючих виставок.

Полтавщина пишається відомими земляками, тому в бібліотеці підготовлено і проведено цикл бібліографічних оглядів „Славетні постаті Полтавщини”, у ході яких читачі мали можливість отримати найцікавішу інформацію про визначних полтавців: Юрія Кондратюка, Івана Піддубного, Миколу Касьяна, Георгія Берегового, Полтавських лауреатів Шевченківської премії тощо. Бібліографічні огляди суттєво оновлюються: під час їх проведення використовуються мультимедійні презентації, створені в програмі Microsoft Power Point, широко застосовуються інтерактивні методи (діалог з читачами) та захоплюючі видовищні ай-стопери (від англ. eye stopper – дослівно „той, що зупиняє очі” - PR-елемент для привертання уваги відвідувачів). Основна мета – зупинити випадковий погляд, викликати інтерес та привернути увагу. Треба бачити очі читачів, особливо хлопців, які приходять на нудну (як їм здається) розповідь і бачать перед собою пудову чавунну гирю посеред читальної зали! Бібліографічний огляд про Івана Піддубного їм запам’ятався надовго, до того ж кожному бажаному дозволялося спробувати свої сили і підняти гирю.

Новою формою представлення краєзнавчої інформації у бібліотеці ВДНЗУ „УМСА” стала виставка картин місцевих художників. Окрасою читальної зали „Електронна бібліотека” на деякий період стали художні роботи Олени Перепелиці та Валерія Войтюка.

Створення бібліографічних посібників – одне із головних завдань краєзнавчої бібліографічної діяльності. Бібліотекою систематично укладаються до ювілейних дат біобібліографічні покажчики, що відображають наукову та педагогічну діяльність науковців академії, щорічні покажчики «Ювіляри року». Для них із різних джерел ретельно збирається інформативний матеріал про життєвий та професійний шлях науковця з метою максимального відображення всіх опублікованих праць вченого та літератури про нього.

Безумовною інновацією є представлення електронної версії краєзнавчих бібліографічних покажчиків на окремій сторінці блога бібліотеки.

Краєзнавча діяльність бібліотек – це величезне поле діяльності, багатогранне і невичерпне. Пропагувати краєзнавчі знання студентам, використовуючи інноваційні технології повинен бібліотекар-професіонал, який має глибокі знання, ерудицію, з креативним мисленням, неординарними ідеями, з організаторськими і ораторськими здібностями. Такими професіоналами бібліотекарі стають завдяки саморозвитку, самовдосконаленню і, звичайно, ж систематичному підвищенню кваліфікації. Професійному навчанню та розширенню світогляду присвячені регулярні методичні заняття бібліотекарів ВДНЗУ „УМСА”. Співробітники беруть участь у науково-практичних конференціях, відвідують екскурсії, театри, етно-виставки, музеї та концерти. Наприклад, виставку „Полтава часів окупації”, яка була розгорнута в Духовно-культурному центрі ім. преподобного Паїсія Величковського Свято-Успенського кафедрального собору. Надовго запам'ятаються не тільки побачені фото, а й чудова розповідь історика, краєзнавця, директора ДКЦ Сергія Валерійовича Козлова.

А ще, створений у 2008 році народний аматорський колектив “Криниця” працівників бібліотеки ВДНЗУ „УМСА” власним прикладом, творчістю пропагує послідовне та самовіддане служіння народній пісні, а через неї – служіння національній українській ідеї.

Гуманітарно-просвітницька, краєзнавча діяльність бібліотеки надзвичайно важлива для читачів, адже бібліотека повинна формувати культурну й виховану особистість. Здивувати молоде покоління, зробити захід цікавим і захоплюючим, в яскравій емоційній формі, можливо, використовуючи нестандартний, креативний підхід до культурно-виховної краєзнавчої роботи, необхідні різноманітні і багатогранні інновації.

У бібліотеці ВДНЗУ „УМСА” широко використовуються мультимедійні засоби, адже використання мультимедіа матеріалів при проведенні різного роду культурно-виховних заходів робить їх яскравішими, посилює сприйняття матеріалу студентами, а також сприяє вихованню у молоді естетичного смаку. [1, с.175]. Можливість використовувати сучасні технології дали новий поштовх у розвитку пропаганди краєзнавчої діяльності. Так, бібліотека анонсує на власному Web-ресурсі „Блог бібліотеки ВДНЗУ „УМСА” та в соціальних мережах усі соціокультурні краєзнавчі заходи, а потім оперативно висвітлює їх проведення.

Змінюються традиційні технології пропаганди краєзнавчої літератури: бібліографічний огляд біля книжкової виставки – на бібліографічний огляд віртуальної книжкової виставки, зустріч із письменником – на комплексний багатоаспектний захід із використанням мультимедійних технологій, анонсування заходу постерами – доповнюється рекламними оголошеннями на сторінках власного Web-ресурса.

Література.

1. Бездольна Л. І. Методико-технологічні інновації – культурно-виховній роботі / Л. І. Бездольна // Вісник наук. бібліотеки Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Випуск 3: Краєзнавча робота бібліотек в контексті розвитку культури, духовності та національно-патріотичного виховання студентської молоді / ХНТУСГ. – Х., 2013. – С. 174–188.
2. Бібліотека вищого навчального закладу – ресурсний, інформаційно-аналітичний центр в епоху електронних комунікацій : матеріали регіональної науково-практичної конференції / [уклад. : В. М. Белінська, Н. В. Мороз]. – Чернігів : Наукова бібліотека ЧДІЕУ, 2013. – 52 с.
3. Краєзнавча діяльність бібліотек: методичний посібник / В. П. Кисельова, З. Х. Мусіна, С. І. Смілянець ; наук. ред. Н. М. Кушнарченко ; Мін-во культури і мистецтв України, Держ. іст. б-ка України. – К., 2002. – 209 с.

4. Мамоненкова М. В. Організація інноваційної діяльності наукової бібліотеки вищого навчального закладу / М. В. Мамоненкова // Сучасні тенденції розвитку бібліотеки в структурі інформаційного забезпечення навчального процесу і наукової діяльності ВНЗ : матеріали науково–практичної конференції 29 жовтня 2014 р., Чернігів / [уклад. : Н. В. Мороз, Г. В. Макаренко]. – Чернігів: Наукова бібліотека ЧНТУ, 2014. – С. 12–27.